

жже майже закінченою після того, як німська генерала Фенга майже зовсім знищені. З 250,000-ної армії Фенга залишилися лише 50-го тисячі, тисячі недобитків, які поспішно відходять на північ.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1915, under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102
of the Act of October 3, 1917, authorized on July 23, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy.	ПОДАРОК: Число три центи.
One year \$ 7.00	На рік \$ 7.00
Six months 3.75	На пів року 3.75
Three months 2.00	На три місяці 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Діаспору і в Зарубижчю:
One year \$10.00	На рік \$10.00
Six months 5.00	На пів року 5.00
Three months 2.75	На три місяці 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить вислати гроші лише на та. Foreign Money Order.

Тел. "Свобода", Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. С. Montgomery 5-1838.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ПОМІГ ЗАКАЗ?

Від кількох уже місяців заповідали "сухі" й "мокри", що водні виступали незалежно від рахунку, котрий докладно подасть, скільки напиків Америки випиває в році. Се дуже важна справа, говорила одні й другі: коли люди пють більше, то видно прогібція не помогла, коли люди пють менше, то прогібція все таки щось зробила. Та зробити ці рахунки не було так легко. Прочінь треба було обчислити річ, які закриті від офіційного рахунку. Отже справа йшла поволі. Підганяло однак кождо сторону бажання подати свій рахунок, заки се зробить друга.

Нарешті цифри появилися. Товариство Проти Прогібційної Поправки, яке подало свої цифри два дні перед урядом, каже, що Америка випиває тепер річно 110 мільйонів галонів вина, 790 мільйонів галонів пива та 200 мільйонів галонів горілки. Уряд каже, що Америка випиває річно 118 мільйонів галонів вина, 700 мільйонів галонів пива та 73 мільйони горілки. Обрахунок, як бачимо, дуже зближений наскільки ходять про пиво й вино, але сильно ріжняться щодо горілки.

Щодо видатків це є напикти, то після "мокрих", Америка видає річно на напикти 2 мільярди 848 мільйонів доларів. "Мокрі" звертають увагу, що в 1933 році Америка видавала 1 мільярд 817 мільйонів річно та що тепер вона не повинна видавати більше як півтора мільярда доларів, коли взяти під увагу збільшення населення та зменшення купної сили долара. Значить, Америка видає 348 мільйонів більше, як вона повинна. Уряд не звертає уваги на кошти, а дивиться на скількість. Каже, що Америка споживає нині тільки 40 процентів більше напиків, як вона випивала в 1914 році, а се не є багатство.

Чи багато, чи небогато, се дуже згладжує річ. Одному се може видаватися забагато, другому замало. Тяжко за се сперечатися. Здається в сей спосіб справи вирішити не можна. В дискусії про прогібцію певно не можна класти означити цифрами. Багато важливіє є ті впливи, яких не дається схарактеризувати, законність, працездатність, та вплив на чесність уряду, на виховання дітей і так далі. Колиб навіть призначити урядникам прогібційним, слушність щодо їх цифр, ці другі наслідки вистарчать осудити прогібцію.

Лев Ясінчук.

НАРОД РОЗСУДИТЬ.

„Влада Століпінна в рр. 1907-1912 і влада Бісмарка за доби кампанії проти соціалістів стояли о ціле небо вище щодо особисті гідності, пошуття честі й сумління”.

Такі слова кинув варшавський орган польських соціалістів, з яких вишшов маршалок Пласудський, в очі своєму колишньому провідникові, оцінюють теперішню політичне положення Польщі.

Що саме сталося?

Вже здавна йшли поважні непорозуміння між польським соймом у Варшаві й Пласудським, який в останніх часах не був нічим більше, тільки одним з міністрів, урядом війни. Пласудський, маючи свої державницькі плани й чимало зарозумілості, своїм поведінням відказував права втручання занадто в справи уряду соймові, який колись, по революції 1926 р., вибрав був його президентом держави. Сойм не бажав собі в Польщі диктатури особи й відті конфлікт поглиблювався. Нарешті сойм закрито. Посли, користаючи з постанов конституції, ждали на писемі з відповідним числом підписів у президента держави скаливання сойму. Конституційні постанови сповнено і сойм скаливано, але не дано йому можності бодай відкрити рота, бо коли посли зійшлися в сазі нараді, ім прочитано декрет президента про закриття сесії.

Міжтим — 25. серпня ц. р. стану на чолі уряду сам маршал і міністер війни, Пласудський, покинувши до уряду на співробітників усіх тих міністрів, які були уступили в наслідок заяви недовіри, ухвалено соймом. Тим чином усе усе стої, про який писав 5. вересня „Век Нови”, що за границею, „було тяжко людям відчувати, що Пласудський не був ані прем'єром, ані президентом держави, тільки... звичайним міністром уряду Завіска”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Він грошей, грошей, грошей! Нехай уряд „де-де гроші і скарбові податків і їм дає. Майте бути підмогати їм тогариства, які партійники обкрадуть. Тому найбільшою моєю журбою — каже маршал — це відперти атаку на скарбові гроші”. (Читачі вибачать ті цитки стили, бо це не моє слова).

Можна собі уявити, що така характеристика не подобалася, не тільки послам і тим, що ними хотіли би бути, але такі нікому.

Розозочені таким становищем свого шефа, звернулися його прихильники в першу чергу проти представника бувшого сойму і дня 29. серпня п. р. побіли офіційні тишарові бала сойму, Яна Домбського, коли він вечерем входив у свою хату.

Тобчасом внесено вдруге домагання з боку послів на відкриття сойму, а речення скликаючи сойму припадав на 30. серпня ц. р. Але тут владний грим з ясного неба. Тим разом комедія не повторено, але сойм і сенат розв'язано і розписано нові вибори: до сойму на 16. а до сенату на 23. листопада 1930.

Польський загаль так був привик до першучих, за кожний раз невиснажучих посягати на уряд, що розв'язання сойму було для всіх несподіванкою, не зважуючи на те, важливі державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Він грошей, грошей, грошей! Нехай уряд „де-де гроші і скарбові податків і їм дає. Майте бути підмогати їм тогариства, які партійники обкрадуть. Тому найбільшою моєю журбою — каже маршал — це відперти атаку на скарбові гроші”. (Читачі вибачать ті цитки стили, бо це не моє слова).

Можна собі уявити, що така характеристика не подобалася, не тільки послам і тим, що ними хотіли би бути, але такі нікому.

Розозочені таким становищем свого шефа, звернулися його прихильники в першу чергу проти представника бувшого сойму і дня 29. серпня п. р. побіли офіційні тишарові бала сойму, Яна Домбського, коли він вечерем входив у свою хату.

Тобчасом внесено вдруге домагання з боку послів на відкриття сойму, а речення скликаючи сойму припадав на 30. серпня ц. р. Але тут владний грим з ясного неба. Тим разом комедія не повторено, але сойм і сенат розв'язано і розписано нові вибори: до сойму на 16. а до сенату на 23. листопада 1930.

Польський загаль так був привик до першучих, за кожний раз невиснажучих посягати на уряд, що розв'язання сойму було для всіх несподіванкою, не зважуючи на те, важливі державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

Він грошей, грошей, грошей! Нехай уряд „де-де гроші і скарбові податків і їм дає. Майте бути підмогати їм тогариства, які партійники обкрадуть. Тому найбільшою моєю журбою — каже маршал — це відперти атаку на скарбові гроші”. (Читачі вибачать ті цитки стили, бо це не моє слова).

Можна собі уявити, що така характеристика не подобалася, не тільки послам і тим, що ними хотіли би бути, але такі нікому.

Розозочені таким становищем свого шефа, звернулися його прихильники в першу чергу проти представника бувшого сойму і дня 29. серпня п. р. побіли офіційні тишарові бала сойму, Яна Домбського, коли він вечерем входив у свою хату.

Тобчасом внесено вдруге домагання з боку послів на відкриття сойму, а речення скликаючи сойму припадав на 30. серпня ц. р. Але тут владний грим з ясного неба. Тим разом комедія не повторено, але сойм і сенат розв'язано і розписано нові вибори: до сойму на 16. а до сенату на 23. листопада 1930.

Польський загаль так був привик до першучих, за кожний раз невиснажучих посягати на уряд, що розв'язання сойму було для всіх несподіванкою, не зважуючи на те, важливі державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

— Яка програма п. маршала, як шефа уряду на найбільшій період? — питає редактор і посол Мелінінський.

Маршал Пласудський відповідає: — „Пан, як посол, поставив питання по посольській. Це значить, що відповісти на нього неможливо, бо посол до сойму на те створений, щоби по дурному питав і по дурному говорив”!

Чиж можлива більша досада? Дальші висноження з боку Пласудського в справі найповніших державних справ чималий в тому самому тоні. І в розв'язанні законодавчих Конституції — в нього, „неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів; як неохайно написана так, як неохайно хазяйкує послів”.

Пласудський стану при провіді уряду з передуманим планом свого дізнання. Інша річ, чим покінчить виконання того плану. Одним з перших його задань було — обдери бувших послів з усіхко честі, відбрати їм усіхко повагу, знищити їх морально в очах маси, а тим самим заперити собі прихильників поза ними. Щоби свою думку пусити в публічну опінію, він вибрався перед редактором часопису „Есперс” Поранні”.

Бувшим послом Мелінінським. Незвичайно замійний сам тон, у якому говорить найбільший муж стану в Польщі. Так і відно помішничого сана, роззуканого, гордого, бутного, привиклого кричати на дівську челядь, яку все бачив перед собою. Наведений початок розмови покаже це наглядніше.

Ярослав Гашек.

ПИСЬМЕННИКОВЕ ЗАНЯТТЯ

У нині

CH1, K. 1

